

NOTAT

PRIORITERET ADGANG FOR KALD I MOBILNETTET

Indledning

Beredskabsprioritet kan tilkøbes af offentlige og private beredskabsaktører, som ved varetagelsen af samfundsvigtige opgaver skal kunne gives forrang til at foretage og modtage opkald i mobilnettet, når nettet måtte være overbelastet af kald under ekstraordinære forhold som eksempelvis større ulykker eller katastrofer i samfundet. Ordningen er oprindeligt etableret i 2010, og er senest genforhandlet, således at den gælder frem til ultimo 2019.

Dette notat henvender sig primært til myndigheder og andre beredskabsaktører, der kan have behov for Beredskabsprioritet. Notatet kan dog med fordel også læses af beredskabsaktører, som allerede er tilmeldt ordningen.

I dette notat beskrives prioriteringsordningen nærmere, herunder ordningens anvendelsesområde og funktionalitet samt bestilling af Beredskabsprioritet.

Om prioritetsordningen

Mobiloperatørerne i Danmark har indgået en brancheaftale, der betyder, at opkald i mobilnettet til og fra udvalgte mobiltelefoner vil kunne prioriteres i nettet forud for andre opkald.

Formålet med prioriteringsordningen er, at samfundets beredskabsaktører ved løsningen af samfundsvigtige opgaver skal kunne foretage og modtage opkald i mobilnettet, når nettet måtte være overbelastet af opkald under ekstraordinære forhold.

Center for Cybersikkerhed samarbejder med mobilbranchen for at sikre, at prioriteringsordningen fungerer tilfredsstillende for alle parter i overensstemmelse med formålet. Center for Cybersikkerhed støtter og vejleder desuden beredskabsaktører på tværs af samfundets sektorer om ordningen og om it og teleberedskab i almindelighed.

Målgruppe

Målgruppen for prioriteringsordningen er beredskabsaktører, som anvender mobiltelefoni som led i løsningen af samfundsvigtige opgaver der skal kunne løses, også under ekstraordinære forhold som for eksempel ved større ulykker eller katastrofer i samfundet. Særligt under ekstraordinære forhold må mobilnettet forventes at kunne blive over-

Dato:
5. juli 2019

Forsvarets Efterretningstjeneste
Kastellet 30
2100 København Ø

Tlf. 33 32 55 80
E-mail cfcs@cfcs.dk
www.cfcs.dk

belastet. Her vil mange mobiltelefonbrugere typisk ringe rundt for at høre, hvad der er sket og sikre sig, at familie og venner har det godt.

Når mange mobiltelefonbrugere forsøger at foretage opkald i mobilnettet samtidig, inden for et nærmere geografisk afgrænset område, kan det være svært at komme igennem med opkald. Dette vil typisk dog kun være i en kortere periode, hvorefter belastningen af mobilnettet oftest normaliseres igen.

For samfundets beredskabsaktører, der løser en bred vifte af samfundsvigtige opgaver, kan det dog være afgørende for at redde menneskeliv eller begrænse tabet af samfundsværdier, at kunne kommunikere via mobiltelefonen. Her kan tidsfaktoren være af meget stor betydning. Mobiltelefonen er derfor et vigtigt arbejdsredskab for mange af samfundets beredskabsaktører.

Beredskabsaktører, som kan omfattes af ordningen, er ikke kun aktører, der løser egentlige beredskabsopgaver, som f.eks. politiet, ambulancetjenesten og brandvæsnet, men også f.eks. ejere af samfundsvigtig infrastruktur som el- og teleselskaber. Der kan også være tale om centrale beslutningstagere i det offentlige. Det er underordnet, om der er tale om en offentlig eller privat virksomhed, der løser beredskabsmæssige opgaver, så længe den kan henføres til en offentlig myndighed.

Prioritet i mobilnettet

Mobiloperatørerne er ikke bundet til en bestemt teknisk løsning til sikring af prioritet i mobilnettet for beredskabsaktører. Der er dog fastsat nogle minimumskrav i brancheaftalen til kvalitet og funktionalitet.

Den ydelse, beredskabsaktørerne tilbydes, vil afhænge af den enkelte operatørs valg af teknisk løsning, og der kan være tale om forskellig funktionalitet. Inden bestilling af Beredskabsprioritet bør den enkelte beredskabsaktør derfor vurdere hvilken løsning, der bedst imødekommer dennes behov. Den enkelte beredskabsaktør kan dog være bundet af retningslinjer for valg af operatør fra den sektoransvarlige myndighed eller f.eks. af statslige indkøbsaftaler.

Mobiloperatørerne skal tilbyde prioriteringsordninger for mobiltelefoni i egne GSM-net (2G) og i UMTS-net (3G), men ikke i deres LTE-net (4G).

Prioriteringsordningen gælder KUN mobilopkald (tale) og ikke SMS eller data. Det vil sige, at der ikke kan garanteres for leverance af tekstbeskeder og dataoverførsel via 2G, 3G, UMTS eller LTE, når ordningen er aktiveret. Der er endnu ikke indført prioritet på Voice over LTE (VoLTE).

Grundlæggende er prioritering i mobilnettet implementeret på 2 niveauer:

1. *Fortrinsret - Kald i mobilnettet mellem foruddefinerede brugere prioriteres dynamisk efter den aktuelle belastning af mobilnettet.*

Denne prioriteringsmekanisme er aktivt inkorporeret i operatørens net. Mobilnettet vil automatisk identificere hvilke af de aktive simkort i nettet, der skal gives forrang til kald i en eventuel overbelastningssituation.

2. *Fuld prioritet - Der lægges i en overbelastningssituation en begrænsning i mobilnettet på hvem, der kan få adgang til nettet.*

Dette prioriteringsniveau forudsætter konkret aktivering af prioriteringsmekanismen i en periode og kun i de dele af mobilnettet, hvor der måtte være opstået en overbelastning. Når ordningen er aktiveret, vil andre abonnenter ikke kunne foretage opkald i den pågældende periode og i det pågældende geografiske område, som den eller de overbelastede dele af mobilnettet dækker.

For både niveau 1 og 2 gælder, at enhver stadig har adgang til at foretage opkald til Alarm 112.

For begge løsninger gælder desuden, at muligheden for at foretage og modtage opkald i mobilnettet er afhængig af en række andre faktorer end prioriteringsmekanismen. Det gælder særligt ved større ulykker og katastrofer m.v. i samfundet. Mobilnettets funktionalitet er afhængig af nettets generelle robusthed og i den sammenhæng mobiloperatørens beredskab og sikring af nettet. Nettet er ikke mindst afhængigt af den offentlige strømforsyning.

Aktivering af Fuld prioritet

Den fulde prioritet i mobilnettene aktiveres af Rigspolitiet eller en politidirektør i tilfælde af en hændelse, hvor det er nødvendigt at prioritere i adgangen til mobilnettet. Ordningen vil være aktiveret i 90 minutter. I helt ekstraordinære situationer, som f.eks. større katastrofer i samfundet, kan prioriteringen forlænges ud over de 90 minutter efter fornyet anmodning fra Rigspolitiet.

Mobiloperatørerne vil skulle iværksætte fuld prioritering efter anmodning fra Rigspolitiet eller politidirektørerne - hurtigst muligt og ikke senere end 30 minutter efter modtagelse af anmodningen.

Prioriteringsordningen bør ses som et supplement til beredskabsaktørernes øvrige kommunikationsberedskab.

Bestilling af Beredskabsprioritet

Bestilling foregår direkte hos den enkelte mobiloperatør.

Leverandører af Beredskabsprioritet

Nedenstående mobiloperatører kan pt. levere ydelsen Beredskabsprioritet til mobiltelefoner.

TDC - stat-beredskab@tdc.dk
Telenor - skas@telenor.dk
Telia - Kontakt Telias kundeservice for bestilling
Hi3G - beredskab@3.dk

Beredskabsprioritet er et tillægsabonnement til beredskabsaktørens individuelle - eventuelt allerede oprettede - mobilabonnement. Beredskabsprioritet kan bestilles enten af brugeren af mobiltelefonen eller af en anden repræsentant for beredskabsaktøren - alt efter mobiloperatørens kontraktvilkår og forretningsgange.

Mobiloperatører, som tilbyder Beredskabsprioritet, understøtter nummerportering fra et ikke-prioriteret til et prioriteret abonnement og omvendt. Man behøver altså ikke skifte telefonnummer, hvis man ønsker Beredskabsprioritet, eller når man eventuelt opsiger dette tillægsabonnement. Skifter man mobiloperatør og fortsat ønsker Beredskabsprioritet, skal man dog bestille dette på ny hos den nye mobiloperatør.

Bestillingsproceduren

Bestillingsformular rekvireres hos egen mobiloperatør. Det er nu muligt at fremsende en samlet liste for de telefonnumre, der ønskes tilmeldt ordningen til den enkelte operatør, i stedet for at sende en blanket for hvert enkelt nummer.

Offentlige myndigheder bestiller Beredskabsprioritet ved at udfylde den af mobiloperatøren fremsendte formular og derefter sende den retur på e-mail.

Er man privat beredskabsaktør, kan man også få Beredskabsprioritet, men det kræver, at man i forbindelse med bestillingen anfører en kontaktperson hos den eller de beredskabsmyndigheder, som man udfører beredskabsopgaver for. Når man ikke længere har en offentlig beredskabsopgave, er man forpligtiget til at opsige sit abonnement på Beredskabsprioritet hos mobiloperatøren. Processen for bestillingen er derudover den samme som for offentlige myndigheder.

Økonomi

Ydelsen faktureres med et engangsvederlag ved etablering og ved en efterfølgende løbende afregning med den valgte mobiloperatør. Priser og aftaleforhold fremgår af den enkelte operatørs egne forretningsbetingelser.

Yderligere information om ordningen kan fås via www.cfcs.dk eller ved henvendelse til Telesektionen hos Center for Cybersikkerhed på telefon 3332 5580 inden for centerets telefontid.